

به نام خداوند بخشنده مهربان

# مجمع الجوامع (معالجات عقیلی)

امراض مختصه و غیر مختصه

حکیم میر محمد حسین خان نقیای خراسانی شیرازی

تصحیح:

ناصر جمشیدی  
سجاد جمشیدی  
مهران عیسوند  
محمد جمشیدی  
هاجر امینی تهرانی  
الهام جمشیدی  
محمود جمشیدوند

|                     |   |                                                                                                                                                                          |
|---------------------|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه             | : | عقيلي علوي شيرازي، محمد حسين بن محمد هادي، قرن ۱۲ ق.                                                                                                                     |
| عنوان قراردادى      | : | قربادين مجمع الجوامع و ذخائر التراكيب                                                                                                                                    |
| عنوان و نام پديدآور | : | مجمع الجوامع (معالجات عقيلي) / محمد حسين عقيلي خراساني شيرازي؛ تصحيح ناصر جمشيدى، سجاد جمشيدى، مهران عيسوند، محمد جمشيدى، هاجراميني تهراني، الهام جمشيدى، محمود جمشيدوند |
| مشخصات نشر          | : | تهران: ايرانيان طب، ۱۳۹۷-                                                                                                                                                |
| مشخصات ظاهري        | : | ۱۰۸۰ ص.                                                                                                                                                                  |
| شابک                | : | ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۷۵-۲۳-۴                                                                                                                                                        |
| وضعيت فهرست نويى    | : | فايا                                                                                                                                                                     |
| يادداشت             | : | نمايه.                                                                                                                                                                   |
| موضوع               | : | پزشكى -- متون قديمي تا قرن ۱۴ Medicine -- Early works to 20th century                                                                                                    |
| موضوع               | : | پزشكى سنتي -- متون قديمي تا قرن ۱۴ Traditional medicine -- Early works to 20th century                                                                                   |
| موضوع               | : | گياهان دارويي -- متون قديمي تا قرن ۱۴ Medicinal plants -- Early works to 20th century                                                                                    |
| رده بندى كنگره      | : | ۱۳۹۷ ۴/۳/۱۲۸۸ ع ۷ ق                                                                                                                                                      |
| رده بندى ديويى      | : | ۳۲/۶۱۵                                                                                                                                                                   |
| شماره كتابشناسي ما  | : | ۵۰۰۵۰۰۵                                                                                                                                                                  |

## مجمع الجوامع (معالجات عقيلي)

مؤلف: حڪيم مير محمد حسين خان عقيلي خراساني شيرازي

مصحح: ناصر جمشيدى، سجاد جمشيدى، مهران عيسوند، محمد جمشيدى، هاجراميني تهراني، الهام جمشيدى، محمود جمشيدوند

ناشر: ايرانيان طب

نوبت چاپ: ۱ / ۱۳۹۰

شمارگان: ۱۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۷۵-۲۳-۴

قيمت: ۲۹۵۰۰۰ ريال

تلفن: ۰۲۱۸۸۹۹۶۳۵۷

[www.iranianteb.com](http://www.iranianteb.com)



|                                                                                                                                                                       |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| فصل ششم از باب دوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از سوء مزاج حار یا بس صفراوی و اسباب و علامات و معالجات آن                                                         | ۶۵ |
| فصل هفتم از باب دوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از سوء مزاج بارد رطب بلغمی و اسباب و علامات و معالجات آن                                                          | ۶۷ |
| فصل هشتم از باب دوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از سوء مزاج بارد یا بس سوداوی و اسباب و علامات و معالجات آن                                                       | ۷۰ |
| باب سوم از مقاله اولی از فن دوم از کتاب مجمع الجوامع در بیان انواع صداع حادث از مشارکت دماغ                                                                           | ۷۱ |
| فصل اول از باب سوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث و آن قوت حس دماغ و ذکای آن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                           | ۷۱ |
| فصل دوم از باب سوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از ضعف دماغ و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                          | ۷۱ |
| فصل سوم از باب سوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث و از ترعزع و تحرک دماغ و اسباب و علامات و معالجات آن                                                               | ۷۲ |
| فصل چهارم از باب سوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از ضربه و یا سقوطه یا شجه که برسد بر سر و اسباب و علامات و معالجات آن                                            | ۷۲ |
| فصل پنجم از باب سوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از دود متولد در دماغ و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                | ۷۴ |
| فصل ششم از باب سوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از سده به سبب اجتماع اخلاط غلیظه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                     | ۷۴ |
| فصل هفتم از باب سوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از روانی پر گرداند بطون دماغ را از خارج و اسباب و علامات و معالجات آن                                             | ۷۴ |
| فصل هشتم از باب سوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از ریاح و بخارات محترقه در رأس و اسباب و علامات و معالجات آن                                                      | ۷۵ |
| فصل نهم از باب سوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از ریاح که از خارج نفوذ نماید در سر و اسباب و علامات و معالجات آن                                                  | ۷۶ |
| فصل دهم از باب سوم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از مشارکت اورام دماغ و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                 | ۷۶ |
| باب چهارم از مقاله اولی از فن دوم از کتاب مجمع الجوامع در بیان انواع صداع حادث از مشارکت معده                                                                         | ۷۶ |
| فصل اول از باب چهارم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از فم معده یا شدت حس آن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                            | ۷۶ |
| فصل دوم از باب چهارم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از سوء مزاج سببه عارضه معده و اسباب و علامات و معالجات آن                                                        | ۷۷ |
| فصل سوم از باب چهارم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از ارتقای بخارات متولده در معده نزد طبع اطعام و بعد انضمام و اسباب و علامات و معالجات آن                         | ۷۹ |
| فصل چهارم از باب چهارم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از می گردد نزد گرسنگی بسیار و اسباب و علامات و معالجات آن                                                      | ۷۹ |
| فصل پنجم از باب چهارم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از سبب مشارکت دیدانی که در معده تولد یابند و اسباب و علامات و معالجات آن                                        | ۸۰ |
| فصل ششم از باب چهارم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از مشارکت اعصاب دیگر و اسباب و علامات و معالجات آن                                                               | ۸۰ |
| باب پنجم از مقاله اولی از فن دوم از کتاب مجمع الجوامع در بیان انواع صداع                                                                                              | ۸۱ |
| فصل اول از باب پنجم از مقاله اولی در بیان صداعی که عارض می گردد و به مشارکت حمیات حاده و اسباب و علامات و معالجات آن                                                  | ۸۱ |
| فصل دوم از باب پنجم از مقاله اولی در بیان صداع بحرانی و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                   | ۸۱ |
| فصل سوم از باب پنجم از مقاله اولی در بیان صداع حادث به عقب جماع و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                         | ۸۲ |
| فصل چهارم از باب پنجم از مقاله اولی در بیان صداع حادث از آشامیدن شراب بسیار و خمار آن خصوص شراب کهنه غلیظ کدر و این را صداع خماری نامند و اسباب و علامات و معالجات آن | ۸۳ |
| فصل پنجم از باب پنجم از مقاله اولی در بیان صداع حادث به عقب نوم و تعاس و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                  | ۸۳ |
| فصل ششم از باب پنجم از مقاله اولی در بیان صداع حادث به سبب نزله و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                         | ۸۳ |
| فصل هفتم از باب پنجم از مقاله اولی در بیان صداع ضربانی و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                  | ۸۳ |
| باب ششم از مقاله اولی از فن دوم از کتاب مجمع الجوامع در بیان صداعی که آن را شقیقه و صداعی که آن را بیضه و خود و صداعی که آن را اعصابه نامند                           | ۸۴ |
| فصل اول از باب ششم از مقاله اولی در بیان شقیقه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                          | ۸۴ |
| فصل دوم از باب ششم از مقاله اولی در بیان صداع معروف به بیضه و خود و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                       | ۸۶ |
| فصل سوم از باب ششم از مقاله اولی در صداعی که آن را اعصابه نامند و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                         | ۸۸ |
| فصل چهارم از باب ششم از مقاله اولی در بیان صداع متخیل و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                   | ۸۸ |
| فصل پنجم از باب ششم از مقاله اولی در بیان صداعی که حادث می گردد از عقب تعقب و حرکت شدید مانند مشی و غیر آن و آن را صداع اعیانی نامند و اسباب و علامات و معالجات آن    | ۸۸ |
| فصل ششم از باب ششم از مقاله اولی در ثقل سر و خارش آن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                    | ۸۸ |
| باب هفتم از مقاله اولی از فن دوم از کتاب مجمع الجوامع در بیان اورام و تفرق اتصالات عارضه در دماغ                                                                      | ۸۹ |
| فصل اول از باب هفتم از مقاله اولی در بیان سرسام حقیقی و غیر حقیقی آن و اقسام و اسباب و علامات و معالجات هر یک                                                         | ۸۹ |

|                                                                                                                                                      |       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| فصل دوم از باب هفتم از مقاله اولی در بیان سرسام حادث از ماده حار رطب دموی و اسباب و علامات و معالجات آن                                              | ..... |
| فصل سوم از باب هفتم از مقاله اولی در بیان سرسام حادث از ماده حار یابس صفراوی که قرائط خالص نامند و اسباب و علامات و معالجات آن                       | ..... |
| فصل چهارم از باب هفتم از مقاله اولی در بیان سرسام حادث از ماده بارد رطب بلغمی که آن را لیثرغس و نیسان نیز نامند و اسباب و علامات و معالجات آن        | ..... |
| فصل پنجم از باب هفتم از مقاله اولی در بیان سرسام حادث از ماده بارد یابس سوداوی و اسباب و علامات و معالجات آنها                                       | ..... |
| فصل ششم از باب هفتم از مقاله اولی در بیان سرسام حادث به مشارکت برسام و اسباب و علامات و معالجات آن                                                   | ..... |
| فصل هفتم از باب هفتم از مقاله اولی در بیان شقاقلوس و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                     | ..... |
| فصل هشتم از باب هفتم از مقاله اولی در بیان فلغمونی که ماطر است و اسباب و علامات و معالجات آنها                                                       | ..... |
| فصل نهم از باب هفتم از مقاله اولی در بیان حمره و قویا در دماغ و اسباب و علامات و معالجات آن                                                          | ..... |
| فصل دهم از باب هفتم از مقاله اولی در اورام حادث در خارج قحف و ماء مجتمع در آن که آن را عطاش الصبیان به شین معجمه نامند و اسباب و علامات و معالجات آن | ..... |
| فصل یازدهم از باب هفتم از مقاله اولی در بیان سیات سهری و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                 | ..... |
| فصل دوازدهم از باب هفتم از مقاله اولی در بیان شجه و ضربه که بر پوست سر رسد و اسباب و علامات و معالجات آن                                             | ..... |
| باب هشتم مقاله اولی از فن دوم از کتاب مجمع الجوامع در بیان امراضی که اکثر مضرات آن‌ها در افعال حسن و سیاست می‌باشد و در آن پنج فصل است               | ..... |
| فصل اول از باب هشتم از مقاله اولی در بیان سیات و نوم و اقسام و اسباب و علامات و معالجات آن                                                           | ..... |
| فصل دوم از باب هشتم از مقاله اولی در بیان یقظه و سهر و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                   | ..... |
| فصل سوم از باب هشتم از مقاله اولی در بیان دوار و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                         | ..... |
| فصل چهارم از باب هشتم از مقاله اولی در بیان سر و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                         | ..... |
| فصل پنجم از باب هشتم از مقاله اولی در بیان نخوص جمود و اسباب و علامات و معالجات آن هر دو                                                             | ..... |
| باب نهم از مقاله اولی از فن دوم از کتاب مجمع الجوامع در بیان آفات ذهن به قول کلی و در آن چهارده فصل است                                              | ..... |
| فصل اول از باب نهم از مقاله اولی در بیان نسیان                                                                                                       | ..... |
| فصل دوم از باب نهم از مقاله اولی در بیان فساد ذکر که آن را اهل علم ذکر نامند                                                                         | ..... |
| فصل سوم از باب نهم از مقاله اولی در بیان فساد فکر و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                      | ..... |
| فصل چهارم از باب نهم از مقاله اولی در بیان فساد تخیل و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                   | ..... |
| فصل پنجم از باب نهم از مقاله اولی در بیان اختلاط ذهن و هذیان و اسباب و علامات و معالجات آن هر دو                                                     | ..... |
| فصل ششم از باب نهم از مقاله اولی در بیان رعونت و حمق و اسباب و علامات و معالجات آنها                                                                 | ..... |
| فصل هفتم از باب نهم از مقاله اولی در بیان جنون                                                                                                       | ..... |
| فصل هشتم از باب نهم از مقاله اولی در بیان مالیخولیاست و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                  | ..... |
| فصل نهم از باب نهم از مقاله اولی از فن دوم در بیان عشق و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                 | ..... |
| فصل دهم از باب نهم از مقاله اولی از فن دوم در بیان لوی بیجندق نامند و اسباب و علامات و معالجات آن                                                    | ..... |
| فصل یازدهم از باب نهم از مقاله اولی از فن دوم در بیان کابوس و اسباب و علامات و معالجات آن                                                            | ..... |
| فصل دوازدهم از باب نهم از مقاله اولی از فن دوم در بیان صرع و اقسام اسباب و علامات و معالجات آن                                                       | ..... |
| فصل سیزدهم از باب نهم از مقاله اولی در بیان ام الصبیان و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                 | ..... |
| فصل چهاردهم از باب نهم از مقاله اولی در بیان سکنه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                      | ..... |
| باب دهم از مقاله اولی از فن دوم از کتاب مجمع الجوامع در بیان امراض عصب و اسباب و علامات و معالجات آن                                                 | ..... |
| فصل اول از باب دهم از مقاله اولی در بیان فالج و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                          | ..... |
| فصل دوم از باب دهم از مقاله اولی در بیان استرخاء و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                       | ..... |
| فصل سوم از باب دهم از مقاله اولی در بیان تشنج و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                          | ..... |
| فصل چهارم از باب دهم از مقاله اولی در بیان تمدد و کزاز و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                 | ..... |
| فصل پنجم از باب دهم از مقاله اولی در بیان رعشه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                         | ..... |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱۶۴ | فصل ششم از باب دهم از مقاله اولی در بیان خدر و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                                           |
| ۱۶۵ | فصل هفتم از باب دهم از مقاله اولی در بیان لقوه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                                         |
| ۱۶۸ | فصل هشتم از باب دهم از مقاله اولی در بیان اختلاج و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                                       |
| ۱۶۸ | فصل نهم از باب دهم از مقاله اولی در بیان فیحجج که لوی و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                                  |
| ۱۶۹ | فصل دهم از باب دهم از مقاله اولی در بیان زکام و نزله و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                                   |
| ۱۷۲ | فصل یازدهم از باب دهم از مقاله اولی در بیان عصابه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                                      |
| ۱۷۴ | <b>مقاله دوم از فن دوم از کتاب مجمع الجوامع در احوال عین</b>                                                                                                                                                                                                                         |
| ۱۷۵ | مقدمه در بیان فایده عین و تشریح و منافع اعضای آن و اموری که واجب است مراعات آن در ادویه و تدابیر آن‌ها به اشیا که واجب است اعتبار آن‌ها در اعمال و اموری که واجب است اجتناب از آن‌ها حافظ صحت عین را هر یک ازین مطالب را در فصلی علیحده ذکر می‌نماید به عنوان کلی در آن هشت فصل است. |
| ۱۷۵ | فصل اول از مقدمه در بیان فائده عین و تشریح آن                                                                                                                                                                                                                                        |
| ۱۷۷ | فصل دوم از مقدمه در بیان شناخت احوال عین و امزجه و امراض آن به قول کلی                                                                                                                                                                                                               |
| ۱۷۸ | فصل سوم از مقدمه در بیان علامات احوال عین علامات                                                                                                                                                                                                                                     |
| ۱۷۸ | فصل چهارم از مقدمه در بیان معالجه آن به عنوان کلی و دستور العمل                                                                                                                                                                                                                      |
| ۱۷۹ | فصل پنجم از مقدمه در بیان ذکر آن‌چه باعث صحت عین است و مناسبت به حال آن دارد و آن‌چه باعث مرض و مضر بدان است                                                                                                                                                                         |
| ۱۷۹ | فصل ششم از مقدمه در بیان امور که واجب است مراعات آن‌ها در ادویه عین                                                                                                                                                                                                                  |
| ۱۸۰ | فصل هفتم از مقدمه در بیان تدابیر ادویه مستعمله در عین به عنوان کلی                                                                                                                                                                                                                   |
| ۱۸۱ | فصل هشتم از مقدمه در ذکر امراض کثیره اذیة مذکور در کتب متقدمین                                                                                                                                                                                                                       |
| ۱۸۹ | باب اول از مقاله دوم در بیان احوال قوت باصه و ان آن                                                                                                                                                                                                                                  |
| ۱۸۹ | فصل اول در بیان ضعف بصر و ظلمت و کدورت و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                                                 |
| ۱۹۴ | فصل دوم از باب اول از مقاله دوم در امراض عین در بیان عشا که شکره و شبکوری نامند و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                        |
| ۱۹۵ | فصل سوم از باب اول از مقاله دوم در امراض عین در بیان جوف و نفث و اسباب و علامات و معالجات آن هر دو                                                                                                                                                                                   |
| ۱۹۶ | فصل چهارم از باب اول از مقاله دوم در امراض عین در بیان علتی که صاحب آن از بعید بهتر می‌بیند و از قریب خوب نمی‌بیند و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                     |
| ۱۹۷ | فصل پنجم از باب اول از مقاله دوم امراض عین در بیان علتی که می‌بیند صاحب آن قریب و نمی‌بیند از بعید یا می‌بیند از قریب بهتر از بعید و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                     |
| ۱۹۸ | فصل ششم از باب اول از مقاله دوم در امراض عین در بیان علتی که شیء صغیر کبیر تر در آن را می‌بیند و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                         |
| ۱۹۸ | فصل هفتم از باب اول از مقاله دوم در امراض عین در بیان علتی که می‌بیند صاحب آن شیء در آن را تغییر و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                       |
| ۱۹۹ | فصل هشتم از باب اول از مقاله دوم در امراض عین در بیان تخیلات شاذه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                      |
| ۲۰۰ | فصل نهم از باب اول از مقاله دوم در امراض عین در بیان بطلان بصر و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                         |
| ۲۰۱ | فصل دهم از باب اول از مقاله دوم در امراض عین در بیان قمور و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                              |
| ۲۰۲ | فصل یازدهم از باب اول از مقاله دوم در امراض عین در بیان علت معروف به بغض شعاع و سبب و علامت و علاج آن                                                                                                                                                                                |
| ۲۰۳ | باب دوم از مقاله دوم در امراض عین در بیان امراض حادث در عصب مجوف نوری                                                                                                                                                                                                                |
| ۲۰۳ | فصل اول در بیان اقسام سوء مزاجات حادث درین عصب و اسباب و علامات و معالجات آن‌ها                                                                                                                                                                                                      |
| ۲۰۳ | فصل دوم از باب دوم از امراض عصب مجوف نوری در بیان انصاع حادث در آن عصب و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                 |
| ۲۰۳ | فصل سوم از باب دوم در امراض عصب اجوف نوری در بیان سده حادث در آن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                       |
| ۲۰۵ | فصل چهارم از باب دوم در امراض عصب اجوف در بیان هتک عصبه مجوفه و تفرق اتصال آن                                                                                                                                                                                                        |
| ۲۰۵ | باب سوم از مقاله دوم در امراض عین در بیان اغلال رطوبت جلیدیه                                                                                                                                                                                                                         |
| ۲۰۵ | فصل اول از باب سوم در بیان جفاف رطوبت جلیدیه و یس و تکدر و اسباب و علامات و علاج آن                                                                                                                                                                                                  |
| ۲۰۶ | فصل دوم از باب سوم در اغلال رطوبت جلیدیه در بیان خشونت رطوبت جلیدیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                    |
| ۲۰۶ | فصل سوم از باب سوم در بیان ضغظه رطوبت جلیدیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                    |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| فصل چهارم از باب سوم در اعلال رطوبت جلیديه در بيان زوال رطوبت جلیديه از موضع خود و اسباب و علامات و معالجات آن                                     |  |
| فصل پنجم از باب سوم در اعلال رطوبت جلیديه در بيان تغير لون جلیديه و زرق و اسباب و علامات و معالجات آن                                              |  |
| فصل ششم از باب سوم در اعلال رطوبت جلیديه از امراض عین در بيان تغيير مقدار جلیديه از حالت طبيعیه و اسباب و علامات و معالجات آن                      |  |
| فصل هفتم از باب سوم در اعلال رطوبت جلید از امراض عین در بيان تفرق اتصال آن                                                                         |  |
| باب چهارم از مقاله دوم در بيان امراض رطوبت زجاجیه از امراض عین                                                                                     |  |
| فصل اول از باب چهارم در بيان رطوبت زجاجیه از امراض عین در بيان فقدان غذای آن و اسباب و علامات و معالجات آن                                         |  |
| فصل دوم از باب چهارم از مقاله دوم در امراض رطوبت زجاجیه از امراض عین در بيان حجوظ عین بدون ورم و اسباب و علامات و معالجات آن                       |  |
| باب پنجم از مقاله دوم در امراض عین در بيان امراض حادثه در طبقه شبکیه                                                                               |  |
| فصل اول از باب پنجم از مقاله دوم از امراض عین در بيان یرقان عین از امراض حادثه در طبقه شبکیه و اسباب و علامات و معالجات آن                         |  |
| فصل دوم از باب پنجم در بيان امراض رطوبت زجاجیه از امراض عین در بيان سده واقع در شبکیه و عوارض و علاج آن                                            |  |
| فصل سوم از باب پنجم در امراض رطوبت زجاجیه از امراض عین در بيان نزع و اسباب و علامت و معالجات آن                                                    |  |
| فصل چهارم از باب پنجم در بيان امراض رطوبت زجاجیه از امراض عین در بيان صداع حده و شقیقه عین و اسباب و علامات و معالجات آن                           |  |
| باب ششم از مقاله دوم در امراض عین در بيان امراض طبقه عنکبوتیه                                                                                      |  |
| فصل اول از باب ششم از مقاله دوم در امراض عین در بيان امراض عین طبقه عنکبوتیه در ذکر مجملی در امراض عامه به آن و سایر طبقات و اسباب و معالجات آن    |  |
| فصل دوم از باب ششم از مقاله دوم در امراض عین در بيان امراض طبقه عنکبوتیه در بيان تشنج و تقلص عارض مر این طبقه را و اسباب و علامات و معالجات آن     |  |
| باب هفتم از مقاله دوم در بيان اعلال حادّه در ر اوبت بیضیه از امراض عین                                                                             |  |
| فصل اول از باب هفتم از مقاله دوم در امراض عین در بيان زیادتی رطوبت بیضیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                             |  |
| فصل دوم از باب هفتم از مقاله دوم در امراض عین در بيان نقصان رطوبت بیضیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                              |  |
| فصل سوم از باب هفتم از مقاله دوم از امراض عین در بيان کدورت و رطوبت بیضیه و غلظ و اسباب و علامات و معالجات آن                                      |  |
| فصل چهارم از باب هفتم از مقاله دوم در امراض عین در اعلال رطوبت بیضیه در ذکر باقی اعلال حادثه در رطوبت بیضیه و اسباب و علامات و معالجات آن          |  |
| باب هشتم از مقاله دوم از امراض عین در بيان امراض حادثه در طبقه مشیمه                                                                               |  |
| باب نهم از مقاله دوم در امراض عین در بيان اعلال حادثه در طبقه عنیه                                                                                 |  |
| فصل اول از باب نهم در بيان اعلال طبقه عنیه از امراض عین در بيان امتلاى طبقه عنیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                     |  |
| فصل دوم از باب نهم از اعلال طبقه عنیه از امراض عین در بيان انتشار و اتساع                                                                          |  |
| فصل سوم از باب نهم در بيان اعلال طبقه عنیه از امراض عین در بيان ضیق و اسباب و علامات و معالجات آن                                                  |  |
| فصل چهارم از باب نهم از مقاله دوم در امراض عین در بيان قرحه حادثه در طبقه عنیه و تفرق اتصال آن و اسباب و علامات و معالجات آن از اعلال ط            |  |
| فصل پنجم از باب نهم از مقاله دوم در امراض عین در بيان زوال طبقه عنیه از موضع خود و اعوجاج قبه آن از اعلال طبقه عنیه و اسباب و علامات و معالجات آن  |  |
| باب دهم از مقاله دوم در امراض عین در بيان علتی که حادث می گردد میان قرینه و جلیديه                                                                 |  |
| فصل اول از باب دهم در بيان نزول ماء و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                  |  |
| فصل دوم از باب دهم از مقاله دوم در بيان علل حادثه بین قرینه و جلیديه در امراض عین در بيان خیالات                                                   |  |
| باب یازدهم از مقاله دوم در امراض عین در بيان امراض حادثه در طبقه صلبه                                                                              |  |
| فصل اول از باب یازدهم در امراض حادثه در طبقه صلبه در بيان اورام آن طبقه و علامات و معالجات آن                                                      |  |
| فصل دوم از باب یازدهم در امراض حادثه در طبقه صلبه در بيان مرضی که به شرکت صداع معروف به بیضیه وقتی که در غشای موضوع قحف باشد و معالجات آن          |  |
| فصل سوم از باب یازدهم از مقاله دوم در امراض حادثه در طبقه صلبیه در بيان علت مختصه به این طبقه که معروف به التواء است و اسباب و علامات و معالجات آن |  |

|                                                                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| فصل چهارم از باب یازدهم از مقاله دوم در امراض حادثه در طبقه صلبه در بیان علت دوم مختصه به این طبقه که معروف به استرخاست و اسباب و علامات و معالجات آن | ۲۴۱ |
| باب دوازدهم از مقاله دوم در امراض عین در بیان اعلال طبقه قرنیه                                                                                        | ۲۴۲ |
| فصل اول در بیان قروح قرنیه و اقسام و ذکر اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                  | ۲۴۲ |
| فصل دوم از باب دوازدهم از مقاله دوم در اعلال طبقه قرنیه در بیان دیله قرنیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                              | ۲۴۷ |
| فصل سوم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان بشور و نفاخات در قرنیه                                                                             | ۲۴۷ |
| فصل چهارم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان آثار قرنیه و بیاض و اسباب و علامات و معالجات آن و بیان روایات و ذکر اقوال بعض اطباء              | ۲۴۹ |
| فصل پنجم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان خرق و تتو طبقات آن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                  | ۲۵۰ |
| فصل ششم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان تتو قرنیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                            | ۲۵۲ |
| فصل هفتم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان حفر قرنیه و اسباب و علامات و معالجات آن و ذکر اقوال بعض اطباء                                     | ۲۵۳ |
| فصل هشتم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان سلخ قرنیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                           | ۲۵۳ |
| فصل نهم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان سرطان قرنیه و اسباب و علامات و معالجات آن و اقوال بعض مهره اطباء                                   | ۲۵۳ |
| فصل دهم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان کمنه المده تحت القرنيه و اسباب و علامات و معالجات آن و اقوال بعض مهره اطباء                        | ۲۵۵ |
| فصل یازدهم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان خشونت قرنیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                       | ۲۵۶ |
| فصل دوازدهم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان غلظ قرنیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                        | ۲۵۷ |
| فصل سیزدهم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان رطوبت قرنیه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                       | ۲۵۷ |
| فصل چهاردهم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان بیوست قرنیه و اسباب و علامات و معالجات آن و بیان اقوال بعض اطباء                               | ۲۵۷ |
| فصل پانزدهم از باب دوازدهم در اعلال طبقه قرنیه در بیان تغییر لون قرنیه و اسباب و علامات و معالجات آن و بیان اقوال بعض اطباء                           | ۲۵۸ |
| باب سیزدهم از مقاله دوم در امراض عین در بیان اسباب حادثه در طئه ملتحمه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                  | ۲۵۹ |
| فصل اول از باب سیزدهم در اعلال طبقه ملتحمه در بیان اسباب و اقسام آن                                                                                   | ۲۶۰ |
| فصل دوم از باب سیزدهم در ذکر امراض که شمرده اند از اقسام رمد نامیده اند آن ها را رمد و ری از خارج و رسیدن غبار و دخان و علامات و معالجات آنها         | ۲۷۲ |
| فصل چهارم از باب سیزدهم در بیان افتادن حیوانات در چشم و وقوع قندی و سوری از خارج و رسیدن غبار و دخان و علامات و معالجات آنها                          | ۲۸۹ |
| فصل پنجم از باب سیزدهم در بیان تفرق اتصال حادث در ملتحمه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                | ۲۹۱ |
| فصل ششم از باب سیزدهم در بیان حکه ملتحمه و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                | ۲۹۱ |
| فصل هفتم از باب سیزدهم در بیان سیل و اقسام و اسباب و علامات و معالجات آنها                                                                            | ۲۹۲ |
| فصل هشتم از باب سیزدهم از مقاله دوم در امراض طبقه ملتحمه از امراض عین در بیان ظفر و اقسام و اسباب و علامات و معالجات آن                               | ۲۹۷ |
| فصل نهم از باب سیزدهم از مقاله دوم در امراض طبقه ملتحمه از امراض عین در بیان طرفه و اسباب و علامات و معالجات آن                                       | ۳۰۰ |
| فصل یازدهم از باب سیزدهم از مقاله دوم در امراض طبقه ملتحمه در بیان لحم زائد در ملتحمه و توفه در آن و اسباب و علامات و معالجات آن                      | ۳۰۴ |
| باب چهاردهم از مقاله دوم در امراض عین در بیان اعلال ماق و اجفان و اهداب                                                                               | ۳۰۵ |
| فصل اول در بیان غرب و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                     | ۳۰۵ |
| فصل دوم از باب چهاردهم از مقاله دوم در امراض عین در بیان غده از اعلال ماق و اسباب و علامات و معالجات آن                                               | ۳۰۸ |
| فصل سوم از باب چهاردهم از مقاله دوم در امراض عین در بیان دمه از اعلال ماق و اسباب و علامات و معالجات آن                                               | ۳۰۹ |
| باب پانزدهم از مقاله دوم در امراض عین در بیان امراض اجفان و امراضی که تحت اجفان به هم می رسد و اسباب و علامات و معالجات آنها                          | ۳۱۲ |
| فصل اول در بیان انتفاخ جفن و اقسام و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                      | ۳۱۳ |
| فصل دوم در بیان اورام جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                               | ۳۱۴ |
| فصل سوم در بیان کدکد و دمل و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                              | ۳۱۵ |
| فصل چهارم در بیان کمنه جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                              | ۳۱۵ |
| فصل پنجم در بیان برده و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                                   | ۳۱۶ |
| فصل ششم در بیان جسای جفن و بیوست و صلابت و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                | ۳۱۶ |
| فصل هفتم در بیان تحجر اجفان و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                                             | ۳۱۸ |

|   |                                                                                                                             |
|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۹ | فصل هشتم در بیان عقده بر جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                  |
| ۹ | فصل نهم در بیان غلظ اجفان و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                     |
| ۰ | فصل دهم در بیان سلاق و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                          |
| ۲ | فصل یازدهم در بیان حکه اجفان و ماق و اسباب و علامات و معالجات آن                                                            |
| ۳ | فصل دوازدهم در بیان خشونت جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                 |
| ۴ | فصل سیزدهم در بیان جرب حادث در اجفان و اسباب و علامات و معالجات آن                                                          |
| ۹ | فصل چهاردهم در بیان علتی که آن را بوالتهین نامند و اسباب و علامات و معالجات آن                                              |
| ۰ | فصل پانزدهم در بیان شعیره و اسباب و علامات و معالجات آن و بیان نوع دیگر آن که عروس نامند و علاج آن                          |
| ۱ | فصل شانزدهم در بیان توتّه یعنی لحم زائد در اجفان و اسباب و علامات و معالجات آن                                              |
| ۳ | فصل هزدهم در بیان نمله حادثه در جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                           |
| ۳ | فصل نوزدهم در بیان نار فارسی در جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                           |
| ۴ | فصل بیستم در به این شری در جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                |
| ۴ | فصل بیست و یکم در بیان ثلث جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                |
| ۴ | فصل بیست و دوم در بیان سلسله جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                              |
| ۵ | فصل بیست و سوم در بیان شراق و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                   |
| ۶ | فصل بیست و چهارم در بیان قمل و قمعقار و جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                   |
| ۹ | فصل بیست و پنجم در بیان قروح جفن و ماته و اکل و انخراق آن‌ها و اسباب و علامات و معالجات آنها                                |
| ۹ | فصل بیست و ششم در بیان التصاق جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                             |
| ۰ | فصل بیست و هفتم در بیان شتره و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                  |
| ۳ | فصل بیست و هشتم در بیان ثقل جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                               |
| ۴ | فصل بیست و نهم در بیان اختلاج جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                             |
| ۴ | فصل سیام در بیان کثرت طرف و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                     |
| ۴ | فصل سی و یکم در بیان تهیج جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                 |
| ۴ | فصل سی و دوم در بیان استرخای جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                                                              |
| ۶ | فصل سی و سوم در بیان وردینج و اسباب و علامات و معالجات آن                                                                   |
| ۶ | باب شانزدهم از مقاله دوم در امراض عین در بیان امراض اهداب و التصاق اشقار                                                    |
| ۷ | فصل اول در بیان انتشار اهداب و اقسام و اسباب و علامات و معالجات آن                                                          |
| ۹ | فصل دوم از باب شانزدهم در امراض اهداب در بیان بیاض هذب و اسباب و علامات و معالجات آن                                        |
| ۰ | فصل سوم از باب شانزدهم در امراض اهداب در بیان شعر منقلب و شعر زائد و اسباب و علامات و معالجات آن هر دو                      |
| ۳ | فصل چهارم از باب شانزدهم در امراض اهداب در بیان التصاق اشقار و اسباب و علامات و معالجات آن                                  |
| ۳ | باب هفدهم از مقاله دوم در امراض عین در بیان اعلال عضلات مقله و جفن و اسباب و علامات و معالجات آن                            |
| ۴ | فصل اول در بیان استرخای عضل مقله و اسباب و علامات و معالجات آن                                                              |
| ۴ | فصل دوم از باب هفدهم در اعلال عضلات مقله در بیان تشنج عضل مقله و اسباب و علامات و معالجات آن                                |
| ۴ | فصل سوم از باب هفدهم در اعلال عضلات مقله در بیان حول و اسباب و علامات و معالجات آن                                          |
| ۵ | فصل چهارم از باب هفدهم در اعلال عضلات مقله در بیان جحوظ عین یعنی تتو و برآمدگی آن به‌سوی خارج و اسباب و علامات و معالجات آن |
| ۸ | مقاله سوم در بیان احوال اذن و امراض آن                                                                                      |
| ۹ | فصل اول در بیان تشریح اذن                                                                                                   |
| ۹ | فصل دوم در بیان حفظ صحت اذن                                                                                                 |
| ۹ | فصل سوم از مقاله سوم در بیان آفات سمع و اسباب و علامات و معالجات آن                                                         |